

фармац. зборах у Бжэзінах, Кракаве, з 1563 у Шыдлоўцы, маёнтку М. Радзівіла Чорнага, з 1570 у Олтушы. У 2-й пал. 1570-х г. вярнуўся ў Кракаў. У канцы жыцця пераехаў у Вільню, дзе і памёр. Рэфармац. дзейнасць пачаў пад уплывам Гжэгажа Паўла. Сярод антытрынітарыяў Польшчы і ВКЛ вылучаўся найб. радыкальнымі поглядамі: ад трыдэзізму эвалюцыяніраваў да дытэзізму, унітарызму і анабаптызму. За свой твор, у якім паказаў шматлікі супярэчнасці Новага завету ў параўнанні са Старым, часова быў адлучаны ад кальвінісцкага руху. Кнігі Б. не захаваліся, вядомы толькі па звестках інш. аўтараў, апанентаў і палемістаў. С. Будны рэзка крытыкаваў творы Б. ў сваёй кн. «Пра найважнейшыя артыкулы хрысціянскай веры» (1576). З канца 1570-х г. Б. прытрымліваўся даволі памяркоўных кальвінісцкіх поглядаў. У 1603 яго творы ўвайшлі ў *Індэкс забароненых кніг* Рэчы Паспалітай.

Літ.: Парэцкі Я. І. Сымон Будны. Мн., 1975; Подокшин С. А. Реформация и общественная мысль Белоруссии и Литвы: (Вторая половина XVI — нач. XVII в.). Мн., 1970. *Георгій Галенчанка.*

БЯЛІНСКІ Станіслаў Костка (?—1812?), дзяржаўны дзеяч Рэчы Паспалітай. З 1761 падкаморы каронны, з 1765 шамбялян (камергер) караля Станіслава Аўгуста Панятоўскага, з 1778 чашнік каронны. У 1784—86 чл. *Пастаяннай Рады*. Маршалак *Гродзенскага сойма 1793*. Выступаў за арыентацыю дзяржавы на Рас. імперыю. За садзейнічанне *другому падзелу Рэчы Паспалітай* прызначаны маршалкам надворным каронным і атрымаў графскі тытул ад прускага караля Фрыдрыха Вільгельма III. Памёр у Віцебску.

«БЯЛОРУСКЕ ЗЭШЫТЫ ГІСТОРЫЧНЭ» («Białoruskie zeszyty historyczne», «Беларускія гістарычныя зшыткі»), друкаваны орган *Беларускага гістарычнага таварыства* (гл. Дадатак), які выдаецца з 1994 у Беластоку 2 разы на год на польск., бел. і рус. мовах. У рэдкалегію ўваходзяць В. Харужы, Д. Фёнік, С. Іванюк, Ю. Каліна, А. Латышонак, А. Мірановіч, Я. Мірановіч, Я. Вапа. Фінансавую падтрымку выданню аказвае Мін-ва культуры і мастацтва Польшчы, а таксама мясц. самакіраванне г. Беласток і фундацыя імя Стафана Баторыя ў Варшаве. Публікуе навук. артыкулы, агляды, рэфераты, біягр. і архіўныя матэрыялы, дыскусійныя артыкулы, рэцэнзіі на навук. публікацыі, прысвечаныя паліт., гасп. і сац. гісторыі Беларусі, пытанням культуры, дэмаграфіі, гіст. геаграфіі Беларусі з часоў старажытнасці да нашых дзён, а таксама матэрыялы пра бел. грамадска-паліт. рух у Поль-

Бялініцкі абраз Маці Божай

шчы ў перыяд паміж 1-й і 2-й сусв. войнамі і ў наш час. Змяшчае працы чл. Бел. гіст. т-ва, даследчыкаў бел. гісторыі з Польшчы, Беларусі, Расіі, Літвы, анатаваныя агляды манаграфічных выданняў і інш. Друкуе матэрыялы навук. канферэнцый, прысвечаных гісторыі Беларусі, інфармуе чытачоў аб падзеях міжнар. навук. жыцця, аб удзеле ў ім бел. гісторыкаў Польшчы. Выданне ілюстраванае, мае бібліягр. спасылкі і навук.-даведачны апарат. Распаўсюджваецца ў Польшчы, Беларусі, Расіі, Літве, ЗША, Вялікабрытаніі і інш.

Ларыса Язьковіч

БЯЛОЎ Іван Панфілавіч (27.6.1893 — 29.7.1938), савецкі военачальнік. Камандарм 1-га рангу (1935). Скончыў Вышэйшы акад. курсы Акадэміі Генштаба (1923). Удзельнік 1-й сусв. вайны. У Чырв. Арміі з 1918. З крас. 1919 чл. РВС і галоўнакамандуючы войскамі Туркестанскай рэспублікі. З 1921 камандзір стралк. дывізіі, корпуса, пам. каманд. і каманд. войскамі Паўн.-Каўказскай ваен. акругі. З 1931 камандаваў войскамі Ленінградскай, з 1935 — Маскоўскай ваенных акруг. У чэрв. — снеж. 1937 каманд. войскамі *Беларускай ваеннай акругі*. Чл. ЦВК СССР. Дэп. Вярх. Савета СССР у 1937—38. Неабгрунтавана рэпрэсаваны ў 1938. Рэабілітаваны ў 1955.

Эмануіл Гофэ.

БЯЛІНІЦКІ АБРАЗ МАЦІ БОЖАЙ, адна з хрысціянскіх святых на Беларусі. Вядомы з 1623, знаходзіўся ў *Бялініцкім кляштары кармелітаў*. Паводле іканаграфіі — Адзігітрыя з дзіцем на левай руцэ і са скіпетрам у правай. Паводле падання, твары Марыі і Ісуса былі намаляваны анёлам. Існавала версія

пра паходжанне абраза з Куцеінскага манастыра. У 1635 шату на абраз падраваў Казімір Завіша. Абраза набыў славу ў час вайны Расіі з Рэччу Паспалітай 1654—67, калі знаходзіўся ў Ляхавіцкай крэпасці і, як лічылі сучаснікі, дапамог вытрымаць яе аблогу рус. войскамі І. А. Хаванскага. Дакладна невядома, калі абраз вярнуўся ў Бялінічы, але з канца 17 ст. тут фіксаваліся цудоўныя вылячэнні і выратаванні з яго дапамогай. У 1761 адбылося ўрачыстае ўвясненне абраза каронамі, асвячэнні ў Рыме (на сродкі Агінскіх і Сапегі). У 2-й пал. 18—19 ст. абраз карыстаўся пашанай у хрысціян розных канфесій, асабліва на ўсходзе Беларусі; копіі з яго вядомы і ў інш. рэгіёнах. Ініцыятарамі яго культы былі *кармеліты*. Свята абраза адзначалася 12 крас. Абраза застаўся на сваім месцы і пасля перадачы ў 1876 Бялініцкага касцёла правамі духавенству. У 1930-я г. пасля закрыцця царквы абраз захоўваўся ў Магілёўскім абл. краязн. музеі, адкуль знік у час 2-й сусв. вайны. З'яўляўся выдатным помнікам бел. іканапісу, найб. дакладна копія сярэдзіны 17 ст. знаходзіцца ў Музеі стараж. бел. культуры ІМЭФ Нац. АН Беларусі. *Аляксандр Ярашэвіч.*

БЯНТКОЎСКІ (Bentkowski) Фелікс Ян (27.5.1781, г. Любартаў, Польшча — 28.7.1852), польскі гісторык л-ры, філолаг, бібліяграф, архівіст. З 1787 вучыўся

ў піярскіх школах у Варшаве, з 1797 хатні настаўнік. З 300 вучыўся ў Пед. ін-це ў г. Цюліхаў (Германія), з 1802 — ва ун-це г. Гале (стыпендыя прускага ўрада). У 1804—16 настаўнік Варшаўскага ліцэя. У 1806—20 супрацоўнік «Allgemeine Litteratur Zeitung» («Агульнай літаратурнай газеты»), у якой друкаваў агляды новых, пераважна гіст. прац Г. Каланта, Ю. Нямцэвіча і інш. Першая бібліягр. праца Б. — «Звесткі пра старажытныя кнігі, друкаваныя ў Польшчы» (1812). Гал. праца — «Гісторыя польскай літаратуры, паказаная ў спісе надрукаваных твораў» (т. 1—2, 1814), створаная з дапамогай С. Ліндэ, Е. С. Бантке, Я. В. Бантке, А. Хадкевіча, І. Лявэеля і інш. Яна падсумоўвала тагачасныя веды пра пісьменства ў Рэчы Паспалітай (у т.л. ў Беларусі), была першай спробай бібліяграфіі, у якой матэрыял падзяляўся паводле храналагічна-тэматычнага прынцыпу і ў звязку з грамадска-паліт. гісторыяй, а таксама далася аналіз і ацэнка творчасці асобных аўтараў. У 1815—21 гал. рэдактар час. «Pamiętnik warszawski» («Варшаўскі дзённік»). У 1817—32 праф. усеаг. гісторыі і прапедэўтыкі гісторыі Варшаўскага ун-та, у 1818 выступіў ва ун-це з публічнай лекцыяй пра Я. Длугаша. Аўтар працы «Уводзіны ва ўсеагульную гісторыю» (1821). Заснаваў пры ун-це нумізматычны кабінет (да 1833 яго дырэктар); падрыхтаваў «Спіс медалёў польскіх або звязаных з гісторыяй Польшчы» (1830, апісаў 832 медалі), працу «Пра ордэны» (1834). З 1838 кіраўнік Гал. архіва Каралеўства Польшчы.